

Aan de schitterende rand
van de wereld

Van Eowyn Ivey verscheen eveneens bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Kind van sneeuw

A black silhouette of a bird perched on the highest branch of a bare, spindly tree. The tree's trunk is vertical and has several horizontal branches extending outwards. The bird is facing right.

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Eowyn Ivey

Aan de schitterende rand
van de wereld

Vertaald door Lidwien Biekmann
en Koos Mebius

Ambo|Anthos
Amsterdam

NOOT VAN DE AUTEUR: Hoewel de inspiratiebron ervoor een militaire expeditie was die werkelijk heeft plaatsgevonden, zijn alle personages en veel van de geografische locaties in dit verhaal fictief; dat geldt ook voor de Wolverine River. In de gevallen waarin bestaande plaatsen worden beschreven, zijn de naam en de spelling aangehouden die in de tijd waarin het verhaal speelt gebruikelijk waren.

ISBN 978 90 263 3909 7

© 2016 Eowyn Ivey. This edition published by arrangement with Little, Brown and Company, New York, New York, USA. All rights reserved

© 2017 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*, Amsterdam,

Lidwien Biekmann en Koos Mebius

Oorspronkelijke titel *To the Bright Edge of the World*

Oorspronkelijke uitgever Little, Brown and Company

Omslagontwerp Marry van Baar, gebaseerd op een ontwerp van Keith Hayes

Omslagillustratie © Alison Wright/Getty Images

Illustraties binnenwerk © Ruth Hulbert

Foto auteur en fotobewerking © Stephen Nowers

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

*Voor mijn echtgenoot, Sam,
met al mijn liefde*

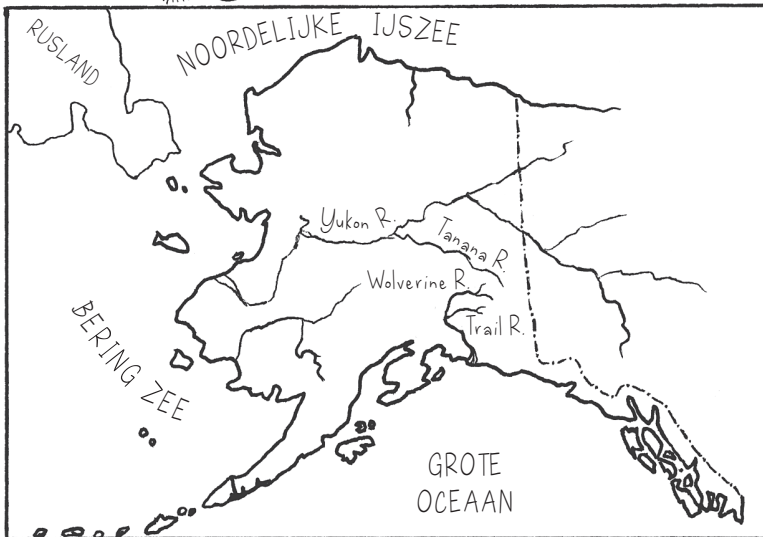
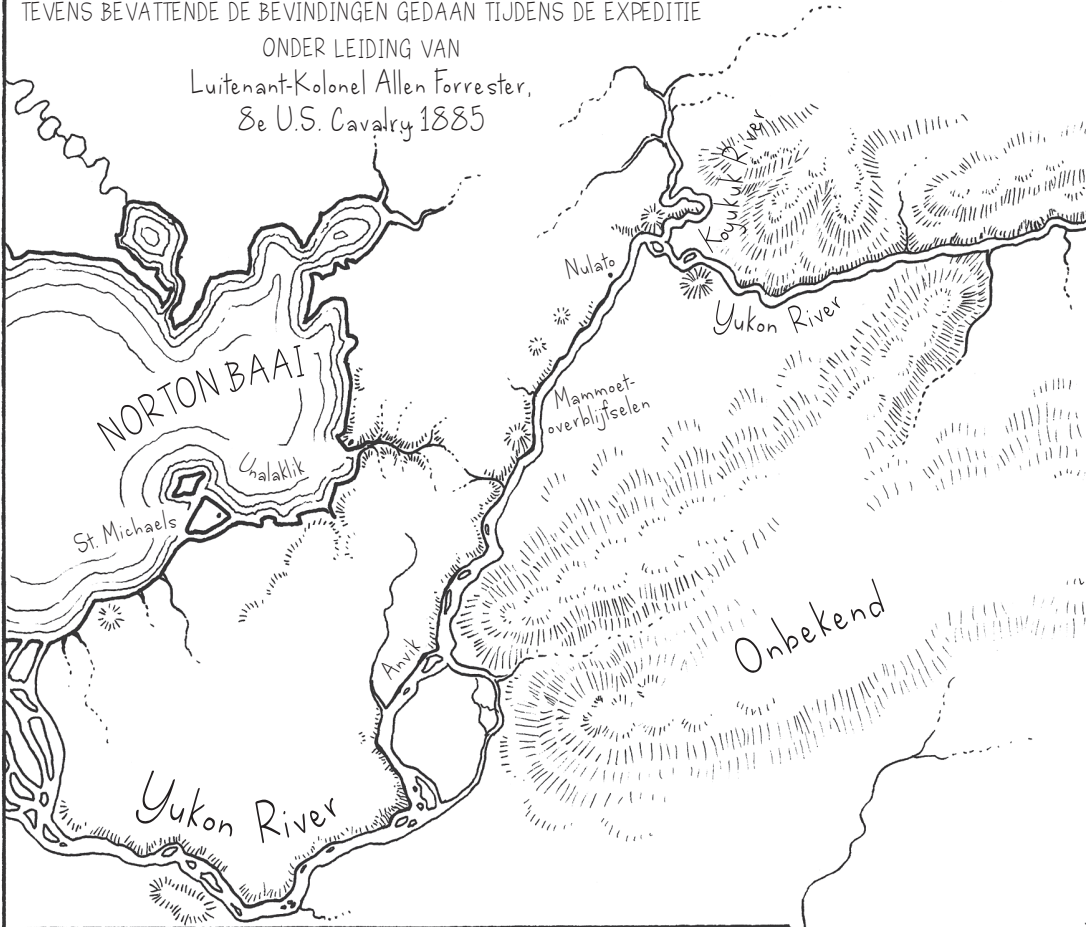
**Ik keek hem recht in de ogen en zag alleen mijn eigen
onbegrip.**

– Uit *Make Prayers to the Raven (Bid tot de Raaf)*,
door Richard K. Nelson, bij het zien van een
Alaskaanse wolverine (veelvraat)

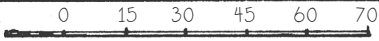
ALASKA,

WAAROP AFGEBEELD DE WOLVERINE & TANANA RIVERS
TEVENS BEVATTENDE DE BEVINDINGEN GEDAAN TIJDENS DE EXPEDITIE

ONDER LEIDING VAN
Luitenant-Kolonel Allen Forrester,
8e U.S. Cavalry 1885

Geografische mijlen

Yukon River

Porcupine River

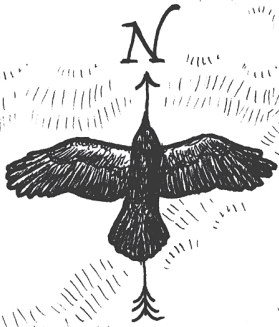
Fort Yukon

Tanana Hills

Tanana

River

N

Wolverine

Mountains

Nederzetting
Letting River

Beckpas

Ugadzzi Lake

Vulkaan

Nederzetting
Leeth Huga

Wolverine

Trail River

Canyon

River

Haigh-canyon

Kings-
gletsjer

Stone-gletsjer

Eyak-nederzetting

Fort
Blate

Mountains

Sushitna R.

Knik R.

INHAM

Turnagain

Fort
Kenai

PRINCE
WILLIAM
& BAAI

Perkins I.

Montague I.

Stellers I.

GOLF VAN ALASKA

Aan de heer Joshua Sloan
Conservator
Historisch Museum Alpine
Alpine, Alaska

Geachte heer Sloan,

Ik ben een koppige oude man – daar had ik u voor gewaarschuwd. In deze dozen zitten de documenten waar ik het over had: de brieven en logboeken van de expeditie door de binnenlanden van Alaska die mijn oudoom in 1885 heeft ondernomen. Ik weet dat u hebt gezegd dat u dit materiaal niet in de collectie kon opnemen, maar ik doe het u toch toekomen. Als u aan het lezen slaat, verandert u ongetwijfeld van gedachten. Om eerlijk te zijn had ik ook weinig keus. Ik heb geen kinderen; al mijn familieleden zijn dood. Als mijn tijd komt, gaan deze stukken allemaal bij het oud papier. Ze hebben gedurende vrijwel mijn hele leven in koffers en dozen gepropt gezeten, en de tand des tijds begint zichtbaar zijn tol te eisen. Het zou zonde zijn als ze verloren gingen.

De expeditie van de Kolonel heeft veel verdriet en ellende opgeleverd. Misschien was de tocht van aanvang af tot mislukken gedoemd, maar naar mijn mening doet dat geen afbreuk aan het belang ervan. Zijn expeditie naar Alaska is te vergelijken met die van Lewis en Clark naar het Westen van de Verenigde Staten, en deze geschriften bevatten een aantal van de vroegste beschrijvingen uit de eerste hand van die noordelijke gebieden en hun bewoners.

Zijn persoonlijke notities zijn hier en daar op het bizarre af; ze geven dan een volstrekt ander beeld dan de officiële verslagen. Sommigen die deze passages hebben gelezen bestempelen de merkwaardige gebeurtenissen simpelweg als hallucinaties, ontstaan door ondervoeding en blootstelling aan de elementen. Anderen hebben de Kolonel ervan beschuldigd zijn logboeken uit een hang naar roem van allerlei wonderlijks te hebben voorzien. Maar geloof u mij, het was noch een hystericus noch een charlatan. Hij is opgeleid aan de West Point Militaire Academie en heeft in de Amerikaans-Indiaanse oorlogen gevochten. Hij is gevangengenomen door de Apachen en heeft zich daaruit weten te

praten. Maar hij heeft nooit op wat voor manier dan ook de publiciteit gezocht. Ikzelf heb besloten een andere invalshoek te kiezen – namelijk dat hij gewoon heeft beschreven wat hij met eigen ogen zag. Er is een bepaalde mate van arrogantie voor nodig om ervan uit te gaan dat alles wat we op deze aarde tegen kunnen komen met onze wetenschappelijke instrumenten kan worden gemeten en gewogen. De Kolonel is zijn reis wel begonnen op basis van dergelijke aannames, maar zoals u zult zien, heeft dat zich tegen hem gekeerd.

Naast de logboeken en verslagen stuur ik ook een aantal brieven van mijn oudtante Sophie mee. Verder afbeeldingen en foto's, en ook wat krantenknipsels – losse zaken die ik in de loop der jaren ben tegengekomen. Ik had eerst bedacht om wat dit betreft de hele verzameling op te schonen en het een en ander weg te laten, maar er zit vast wel iets bij wat u mogelijk interesseert.

De voorwerpen die de expeditie heeft opgeleverd hou ik voorlopig nog hier. Ik heb zoveel mogelijk bewaard, maar het grootste deel ervan is nogal kwetsbaar, en de reis naar Alaska en terug zou er weleens te veel van het goede voor kunnen zijn. Ik heb alles laten taxeren; u zult een lijst aantreffen met per voorwerp een beschrijving en een aanduiding van de conditie waarin het zich bevindt.

Lees het allemaal eens door, zou ik willen zeggen. Als u van gedachten verandert en tot het inzicht komt dat het materiaal een plek in uw museum verdient, zal ik u gaarne alles toesturen wat in mijn bezit is.

Hoogachtend,
Walter Forrester

DEEL EEN

*Kunstmatige kwikhorizon.
Midden 19e eeuw, ongesigneerd.
Collectie Allen Forrester.*

In originele mahoniehouten behuizing met sleutel. Omvat gietijzeren spiegelbakje en een flesje voor kwik, een piramidevormig glazen deksel met koperen frame. Ontworpen als hulpmiddel bij navigatie aan de hand van de hemellichamen voor het geval duisternis, mist of elementen in het landschap de natuurlijke horizon aan het gezicht onttrekken. Het kwik wordt in de spiegelbak gegoten, waardoor een waterpas spiegelend oppervlak ontstaat; het aldus verkregen beeld wordt vervolgens met een sextant geobserveerd, waardoor de zogenaamde 'dubbele hoogte' wordt verkregen.

Dagboek van Luitenant-Kolonel Allen Forrester

21 Maart 1885

Perkins Island, Alaska

Geen idee van de tijd. Holst van de nacht. Na twaalfen wellicht. Ik kan niet zien wat ik heb opgeschreven, maar probeer zo goed & kwaad als het gaat bij het maanlicht mijn gedachten zoals ze in mij opkomen aan het papier toe te vertrouwen. Morgenochtend vind ik dit misschien te onwaarschijnlijk. Nu ben ik in elk geval enigszins van mijn stuk gebracht.

Zojuist stond ik op & ging de tent uit om mijn behoefte te doen. Omdat de maan schijnt nam ik niet de moeite om licht te maken. Ik schoot mijn schoenen aan, liet de veters ongemoeid & liep het bos in. Het was doodstil, afgezien van het geruis van de branding. Ik sliep nog half & had moeite met zien, zoveel is inderdaad waar. Toen ik naar de tent terugkeerde, hoorde ik boven mij iets ritselen. Ik keek omhoog & zag de zwarte, zilvergrijze silhouetten van takken in het schijnsel van de maan. Een of ander dier, dacht ik, een uil wellicht, maar het was de oude Eyak-Indiaan die op een grote tak van een spar zat. Zijn gezicht zag ik niet, maar ik herkende de magere gedaante & de zwarte hoed. De vreemde versieringen die hij om zijn hals droeg, glinsterden in het maanlicht.

Volkomen geluidloos & ineengedoken zat hij daar, hoog in de boom. Of hij me heeft gezien weet ik niet. Ik maakte geen gebaren in zijn richting, mede omdat ik bang was dat hij zou schrikken & naar beneden zou vallen.

Ik zou het een heel karwei vinden om naar boven te klimmen, het zou me echter wel lukken. Maar een half kreupele oude man – hoe had hij omhoog kunnen komen? Gevlucht voor een beer? Zou hij uit angst voor iets in de boom zijn geklommen? Dat past niet bij zijn karakter. De Eyak maakt de indruk niet van zijn stuk te brengen te zijn. Hij leek heel ontspannen op die tak te zitten, misschien sliep hij zelfs.

Ik houd er een ongemakkelijk gevoel aan over. Alsof ik een vogel onder water heb zien vliegen, of een vis in de lucht heb zien zwemmen.

22 Maart

Bij zonsopgang verlaten we Perkins Island, desnoods zonder dragers & verkeners. De Eyaks bleven maar beweren dat hun mannen weldra terug zouden keren van de jacht op zeeotters & zich bij ons zouden voegen, waardoor

we ons vertrek veel te lang hebben uitgesteld. Alles wat we nu hebben zijn drie Eyaks die te jong zijn voor de jacht & de kreupele oude man. Ze zeggen dat hij de wateren hier kent & ons dus naar de monding van de rivier de Wolverine kan loodsen. Nu het vasteland van Alaska zo dichtbij is, kan ik geen dag langer wachten. Weken vertraging hebben we opgelopen door activiteiten van het Leger in Sitka, waarna we, eenmaal aan boord van de USS Pinta, ernstig gehinderd werden door mist. De Wolverine kan zeer spoedig veranderen in een onstuimige woestenis van natte sneeuw, ijsschotsen & onneembare stroomversnellingen. Als de rivier eenmaal helemaal open ligt, kunnen we niet voorbij het punt komen waar Haigh is gestrand. Ik vrees nu al het ijs in de canyon.

Ik schrijf dit bij de opening van de tent. Luitenant Pruitt is wederom met de instrumenten in de weer. Hij poetst het glas van het gepunte deksel van de kunstmatige horizon & test nog eens de juiste werking van het Howard-horloge. Hij voert de handelingen uit met een nerveuze routine – iets wat ik wel kan begrijpen.

Sergeant Tillman heeft ook zo zijn eigenaardigheden. Hij maakt zich steeds zorgen over onze voedselvoorraden. Hebben we wel voldoende scheepsbeschuit? vraagt hij wel driemaal per dag. Dan zegt hij voor de zoveelste keer dat hij niet van erwtensoep houdt & liever chocolade mee de rivier op zou nemen. Ikzelf ijsbeer wat langs de kust van dit kleine noordelijke eiland & tuur over de zee richting het vasteland. We staan te popelen om aan te vangen met wat ons te doen staat.

De Eyak zit aan de voet van een grote spar naar ons te kijken – dezelfde boom waar hij vannacht in zat. De oude man heeft altijd een vest aan & een zwarte hoed op, maar draagt ook een inheemse broek & jas gemaakt van huiden. Zijn zwarte haar hangt tot op zijn schouders. Hij draagt een wonderlijk soort halsketting, die vanuit de verte doet denken aan de traditionele Indianenketting van langwerpige dentaliumschelpen, maar in plaats daarvan bestaat uit botjes van allerlei dieren, tanden & glimmende stukjes glas & metaal. Hij heeft een breed gezicht dat, terwijl hij zo naar ons zit te kijken, een vreemde gelaatsuitdrukking vertoont. Pret. Wreedheid. Ik kan het niet goed duiden. Zelfs de vrouwen & kinderen op het eiland lijken op hun hoede voor hem. De oude man staart ons aan, zegt niets & begint op de meest onverwachte momenten te lachen. Vanochtend bezeerde sergeant Tillman zich behoorlijk toen hij uitgleed op de gladde stenen bij de roeiboten. De oude man begon hardop te giechelen. Tillman stond op, liep naar hem toe & greep hem bij de revers van zijn vest. De sergeant is een stevige vent. Groot, spieren

als beton & iemand die graag op de vuist gaat, zoals de Generaal zei toen hij hem aan ons voorstelde. Dat hij snel korte metten met de oude Eyak zou maken lijkt geen twijfel.

– Laat hem met rust, zei ik, hoewel ik met hem mee kon voelen. Die oude man werkt mij ook op de zenuwen. Dat ik hem daar midden in de nacht boven in die boom zag zitten heeft me bepaald niet gerustgesteld. Als ik de keus had, zou ik een andere gids nemen.

Samuelson, de pelsjager, zal ons tot aan de monding van de Wolverine vergezellen. Hij zou van onschatbare waarde zijn voor de rest van de tocht, aangezien hij de meeste inlandse talen in elementaire vorm beheerst & het gebied van de benedenrivier goed kent. Hij denkt dat de Indianen van het Wolverine-gebied, de zogenaamde Midnoosky's, naar hun Russische naam, een boodschap voor hem zullen hebben van zijn compagnon, met een voorstel om elkaar te ontmoeten bij de riviermonding alvorens te bedenken waar ze de rest van het seizoen hun pelsjachtactiviteiten zullen ontplooiën. Ik blijf proberen hem over te halen om ons op onze expeditie te vergezellen, maar hij blijft dat weigeren. De bovenloop van de Wolverine is niemandsland, zegt hij. Zijn angst geldt niet zozeer de wrede reputatie van de Indianen, als wel het onherbergzame terrein & de onvoorspelbare rivier.

Voor wat betreft de aard van de Indianen die de bovenloop van de Wolverine bewonen: daarover bestookt meneer Jenson ons bij voortdurend met angstaanjagende verhalen. Hij vertelt hoe ze de Russen hebben afgeslacht terwijl die in hun sleden lagen te slapen, waarna ze de gedode mannen hun genitaliën afsneden & die vervolgens in de monden van de doden propten.

Jenson drijft de Alaska Commercial Co. handelonderneming hier op het eiland; hij beweert dat hij zijn eigen Indianen alleen met ijzeren vuist in het gareel weet te houden. Hij behoort tot de minder prettige lieden die ik in mijn leven heb ontmoet. Hij drinkt overmatig & verkoopt alcohol aan de eilandbewoners, maar beklagt zich vervolgens over hun dronkenschap. Hij pocht over zijn geslepen handelspraktijken met de inlanders, hoe hij ze weet af te zetten bij de aankoop van de beste huiden. Vervolgens raadt hij ons aan om altijd heel goed op te letten als we met Indianen te maken krijgen, omdat het leugenaars & dieven zijn.

Ik ga de handelaar als het even kan uit de weg, maar hij weet me toch vaak te vinden met zijn verhalen over hoe er moorden op hem zijn beraamd. Dit dorp op het eiland wordt met de dag kleiner. We lopen wat heen & weer, kijken onze voorraden na, turen naar de lucht, vragen wanneer de otterjagers terugkeren.

Hoewel we onrustig & verveeld zijn, laat de grootsheid van de omgeving ons niet onberoerd. Dit land is van een koele schoonheid die haar weerga niet kent. Van alle kanten komt de schittering van de zon je tegemoet: van de blauwe zee, van ijs, van sneeuw. Het licht is fel & scherp – schel als het gekrijs van de zeevogels boven ons. Het eiland is een ruwe uitstulping in een zee van grijze kliffen, naaldbossen & rotsige stranden. Aan de overkant van de baai kan ik, als het helder weer is, de bergen van het vasteland van Alaska zien. Ze zijn nog wit van de winter.

Gisteravond liep er toen de zon onderging een bruine beer over het strand; hij rommelde wat rond onze boten. Vandaag hebben we een pootafdruk in het zand bekeken: er passen twee uitgespreide handen naast elkaar in.

Als ik niet aan het werk ben, dwalen mijn gedachten steevast af naar Sophie, maar ik kan me niet veroorloven aan die neiging toe te geven. Ik moet mijn aandacht blijven richten op wat nu van belang is.

Buitengewone Dienstopdracht No. 16
Hoofdkwartier Department of the Columbia,
Vancouver Barracks, Washington-territorium
7 Januari 1885

In opdracht van de Luitenant-Generaal van het Leger wordt, zoals vandaag per telegram is bericht, Luitenant-Kolonel Allen Forrester bij dezen belast met de leiding over een verkenningsmissie stroomopwaarts langs de rivier de Wolverine in Alaska. Luitenant Andrew Pruitt en Sergeant Bradley Tillman dienen zich bij Kolonel Forrester te melden, met het oogmerk hem op deze missie te vergezellen.

Het beoogde doel is het in kaart brengen van het Territorium en informatie te verzamelen met betrekking tot de inlandse stammen, opdat er in de toekomst zo nodig kan worden opgetreden bij ernstige schermutselingen tussen de regering van de Verenigde Staten en de bewoners van het Territorium. Tijdens de missie dient ook te worden vastgesteld of en hoe militaire aanwezigheid in dit gebied indien noodzakelijk kan worden gerealiseerd, waarbij in beschouwing dienen te worden genomen gegevens betreffende het klimaat, de duur en strengheid van de winter, communicatiemiddelen, alsmede de aard van de wapens waar de inlanders over beschikken. De verzamelde informatie dient reeds tijdens de missie grondig te worden gedocumenteerd, voor het geval de expeditie moet worden gestaakt.

Kolonel Forrester dient zo dikwijls als mogelijk een voor het hoofdkwartier bestemd rapport op te maken, bevattende routes, kaarten en beschrijvingen van alle wederwaardigheden. Indien noodzakelijk is het toegestaan om ten hoogste vijf inlandse verkenner mede te nemen. De expeditieleden wordt aangeraden om begin Maart bij de monding van de Wolverine te arriveren, aangezien de rivier dan nog over het ijs kan worden bereisd.

Gezien de bijzondere, onbekende omstandigheden van een dergelijke missie ligt de beslissingsbevoegdheid aangaande het al dan niet verder trekken zodra de bovenloop van de Wolverine is bereikt, bij Kolonel Forrester. Te allen tijde dient voorzichtigheid te worden betracht, alsmede spaarzaam gebruik te worden gemaakt van de meegebrachte voorraden. Er zijn uitgebreide rantsoenen voor de reis beschikbaar.

Indien de missie slaagt, zal men voordat de winter invalt de rivier de Yukon bereiken, die goed in kaart is gebracht. Van daaruit kan de groep dan per stoomschip naar de kust reizen. Kolonel Forrester kan vervolgens transport van hem en de rest van de groep regelen met een der schepen van de Kustwacht.

Alle goeds gewenst en een behouden terugkeer,
Op bevel van Majoor-Generaal Keirn
Stanley Harter, Assistent-Adjudant-Generaal

USS Pinta